

ΚΟΙΝΟ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΡΩΜΗΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΜΟΣΧΑΣ ΚΑΙ ΠΑΣΩΝ ΤΩΝ ΡΩΣΣΙΩΝ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

Το κείμενο υιοθετήθη κατόπιν συναντήσεως του Αγιωτάτου Πάπα Ρώμης Φραγκίσκου και του Αγιωτάτου Πατριάρχου Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Κυρίλλου στις 12 Φεβρουαρίου 2016 στην Αβάνα (Κούβας).

«Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν» (Β΄ Κορ. 13, 13).

1. Διὰ του θελήματος του Θεοῦ και Πατρός, εκ του Οποίου προέρχεται παν δώρημα, εἰς ὄνομα του Κυρίου ημῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ και τῆ συνεργία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εμεῖς, ο Φραγκίσκος, Πάπας Ρώμης, και ο Κύριλλος, Πατριάρχης Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών, ἔχουμε συναντηθεῖ σήμερα στην Αβάνα. Αποδίδουμε ευχαριστία στον Τριαδικό Θεό διὰ την συνάντηση αὐτή, η οποία εἶναι η πρώτη στην ιστορία.

Μετὰ χαράς ἔχουμε συναντηθεῖ ως ἀδελφοί ἐν χριστιανικῇ πίστει διὰ να ομιλήσουμε «στόμα πρὸς στόμα» (Β΄ Ἰω. 12), ἀπὸ καρδιά σε καρδιά, και να συζητήσουμε τις αμοιβαίες σχέσεις μεταξύ των Εκκλησιῶν, τα καίρια ζητήματα των ποιμνίων μας και τις προοπτικές του ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ.

2. Η ἀδελφική μας συνάντηση ἔλαβε χώρα στην Κούβα, στο σταυροδρόμι Βορρά και Νότου, Δύσεως και Ανατολῆς. Ἀπὸ τη νήσο αὐτή, το σύμβολο των ἐλπίδων του «Νέου Κόσμου» και των δραματικῶν ἐξελίξεων της ιστορίας του 20 αἰῶνα, ἀπευθύνουμε τον λόγο μας πρὸς ὅλους τους λαοὺς της Λατινικῆς Ἀμερικῆς και λοιπῶν ηπειρῶν.

Χαιρόμεθα που σήμερα ἐδὼ διαπιστώνουμε την δυναμική ἀνάπτυξη της χριστιανικῆς πίστεως. Το ἰσχυρὸ θρησκευτικὸ δυναμικὸ της Λατινικῆς Ἀμερικῆς, οι μακραίωνες χριστιανικὲς παραδόσεις αὐτῆς, τις οποίες βιώνουν εκατομμύρια ἀνθρωποὶ, αποτελοῦν ἐχέγγυο διὰ το μεγάλο μέλλον αὐτῆς της περιοχῆς.

3. Συναντηθέντες μακρὰν των παλαιῶν διαμαχῶν του «Παλαιῦ Κόσμου» αισθανόμαστε κατὰ τρόπον ἰδιαιτερον την ἀνάγκη καταβολῆς κοινῶν προσπαθειῶν ἀπὸ τους Ὀρθοδόξους και τους Ρωμαιοκαθολικοὺς, καλούμενοι μετὰ *πραύτητος καὶ φόβου* να δώσουμε *ἀπολογία* ἐνώπιον του κόσμου *περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος* (Α΄ Πέτρ. 3. 15).
4. Ευχαριστοῦμε τον Θεό διὰ τα δῶρα, τα οποία λάβαμε διὰ της φανερώσεως στον κόσμο του Μονογενοῦς Αὐτοῦ Υιοῦ. Μετέχουμε της κοινῆς Παραδόσεως της πρώτης χιλιετίας του χριστιανισμοῦ. Μάρτυρες αὐτῆς της Παραδόσεως εἶναι η Παναγία Μητέρα του Θεοῦ, η Παρθένος Μαρία, οι Ἅγιοι, τους οποίους τιμοῦμε. Ἀνάμεσά τους πλήθος ἀναρίθμητον μαρτύρων, οι οποίοι ἀπέδειξαν την ἀφοσίωσή τους στο Χριστό και ἀναδείχθησαν «σπορά του χριστιανισμοῦ».
5. Παρὰ την κοινὴ Παράδοση των δέκα πρώτων αἰῶνων, ἐπὶ σχεδὸν μία χιλιετία οι Ρωμαιοκαθολικοὶ και οι Ὀρθόδοξοι στερούμεθα της Ευχαριστιακῆς κοινωνίας. Μας χωρίζουν οι πληγές των συγκρούσεων του μακρινοῦ και του προσφάτου παρελθόντος, μας χωρίζουν και οι διαφορές ως πρὸς την κατανόηση και την ἐρμηνεία της πίστεώς μας στο Θεό, Ἐνα ἐν Τρισὶ προσώποις, τον Πατέρα, τον Υἱό και το Ἅγιον Πνεῦμα, τις οποίες κληρονομήσαμε εκ των προκατόχων μας. Λυπούμεθα διὰ την ἐξαιτίας της ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας και ἀμαρτωλότητος ἀπώλεια ἐνότητος, γενομένη ἀσυμφώνως πρὸς την Ἀρχιερατικὴ προσευχὴ του Σωτήρος Χριστοῦ: «*ἵνα πάντες ἐν ᾧσι, καθὼς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ κάγω ἐν σοί, ἵνα και αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἐν ᾧσιν*» (Ἰω. 17. 21).
6. Ἐχοντας ἐπίγνωση των πολλαπλῶν ἐμποδίων, τα οποία πρόκειται να ξεπεράσουμε, ἐλπίζουμε ὅτι η συνάντησή μας θα συμβάλει στην ἐπίτευξη της ἐντεταλμένης ἀπὸ τον Θεό ἐνότητος, περὶ της οποίας προσεύχετο ο Χριστός. Η συνάντησή μας ἀς ἐμπνεύσει τους ἀνὰ τον κόσμο χριστιανοὺς με ἀνανεωμένο ζῆλο να επικαλοῦνται τον Κύριο, προσευχόμενοι διὰ την πλήρη ἐνότητα των μαθητῶν Αὐτοῦ. Ἀς γίνῃ αὐτὴ σημεῖο

- ελπίδας δι' όλους τους ανθρώπους καλής θελήσεως σε έναν κόσμο, ο οποίος αναμένει από μας όχι μόνο λόγια, αλλά και έργα.
7. Με την αποφασιστικότητά μας να καταβάλουμε κάθε απαραίτητη προσπάθεια προς αντιμετώπιση των διαφωνιών, τις οποίες κληρονομήσαμε από την ιστορία. Θέλουμε να ενώσουμε τις προσπάθειές μας για την μαρτυρία του Ευαγγελίου του Χριστού και της κοινής κληρονομιάς της Εκκλησίας της πρώτης χιλιετίας, από κοινού ανταποκρινόμενοι στις προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου. Οι Ορθόδοξοι και οι Ρωμαιοκαθολικοί οφείλουμε να μάθουμε να καταθέτουμε την συμπεφωνημένη μαρτυρία της αληθείας στους τόμεις, όπου αυτή καθίσταται εφικτή και αναγκαία. Ο ανθρώπινος πολιτισμός εισήλθε σε μία εποχή τεραστίων μεταβολών. Η χριστιανική συνείδηση και η ποιμαντική ευθύνη δεν μας επιτρέπουν να μείνουμε αδιάφοροι έναντι των προκλήσεων, οι οποίες θέλουν κοινή ανταποκριση.
 8. Το βλέμμα μας είναι στραμμένο κυρίως προς τις περιοχές της υφηλίου, όπου οι χριστιανοί υφίστανται διώξεις. Σε πολλές χώρες της Μέσης Ανατολής και της Βορείου Αφρικής οι έν Χριστῶ αδελφοί και αδελφές μας εξολοθρεύονται ολόκληρες οικογένειες, χωριά και πόλεις. Οι Ναοί τους κατεδαφίζονται βαρβαρικώς και ληστεύονται, τα ιερά και τα όσια βεβηλώνονται, τα μνημεία καταστρέφονται. Στη Συρία, το Ιράκ και τις λοιπές χώρες της Μέσης Ανατολής μετά πόνου παρακολουθούμε την μαζική έξοδο των χριστιανών από το έδαφος, απ' όπου άρχισε η εξάπλωση της πίστεώς μας και όπου αυτοί συνυπήρχαν με τις άλλες θρησκευτικές κοινότητες από τα αποστολικά χρόνια.
 9. Καλούμε τη διεθνή κοινότητα να λάβει άμεσα μέτρα προς αποτροπή του περαιτέρω εκτοπισμού των χριστιανών από τη Μέση Ανατολή. Υψώνοντας τη φωνή μας υπέρ των δεδιωγμένων χριστιανών, συμπάσχουμε με τη δυστυχία των οπαδών των λοιπών θρησκευτικών παραδόσεων, οι οποίοι πέφτουν θύματα του εμφυλίου, του χάους και της τρομοκρατικής βίας.
 10. Στη Συρία και το Ιράκ αυτή η βία στοίχισε χιλιάδες ζωές, αφήνοντας αστέγους και απόρους εκατομμύρια ανθρώπους. Καλούμε τη διεθνή κοινότητα να ενωθεί προκειμένου να τερματισθούν η βία και η τρομοκρατία και ταυτοχρόνως μέσα από το διάλογο να συμβάλουμε στην ταχεία επικράτηση της κοινωνικής ειρήνης. Είναι απαραίτητη η μεγάλης κλάμακος ανθρωπιστική βοήθεια προς τον δοκιμαζόμενο λαό και το πλήθος προσφύγων στις όμορες χώρες.

Καλούμε τους πάντες, όσοι μπορούν να επηρεάσουν την τύχη όλων των απαχθέντων, συμπεριλαμβανομένων των Μητροπολιτών Χαλεπίου Παύλου και Ιωάννη Ιμπραϊμ, απαχθέντων τον Απρίλιο 2013, να πράξουν το παν απαραίτητο διά να απελευθερωθούν σύντομα.

11. Αναπέμπουμε τις δεήσεις μας προς τον Χριστό και Σωτήρα του κόσμου διά την εγκαθίδρυση ειρήνης, η οποία είναι *τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης* (πρβλ. Ησ. 32.17), στη γη της Μέσης Ανατολής, διά την αδελφική συνύπαρξη των έν αυτή διαφόρων λαών, Εκκλησιῶν και θρησκειῶν, διά την επιστροφή των προσφύγων στις οικίες τους, διά την επούλωση των τραυματιῶν και την ανάπαυση των ψυχῶν των αθῶν.

Απευθυνόμαστε προς κάθε πλευρά, η οποία δύνανται να είναι εμπλεκόμενη στις συγκρούσεις, με θερμή έκκληση να επιδείξει καλή θέληση και να καθίσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Συγχρόνως είναι απαραίτητο η διεθνής κοινότητα να καταβάλει κάθε προσπάθεια προς τερματισμό της τρομοκρατίας μέσα από κοινές, συντονισμένες ενέργειες. Καλούμε όλες τις χώρες, οι οποίες έχουν εμπλακεί στον αγώνα κατά της τρομοκρατίας, οι ενέργειές τους να είναι υπεύθυνες και μελετημένες. Καλούμε όλους τους χριστιανούς και όσους πιστεύουν στο Θεό να προσεύχονται θερμά στον Δημιουργό και Προνοητή της ειρήνης διά να μην αφήσει το δημιούργημα Αυτού να καταστραφεί και να μην επιτρέψει να εξαπολυθεί ένας νέος παγκόσμιος πόλεμος. Προκειμένου η ειρήνη να είναι σταθερή και μόνιμη, χρειάζονται ιδιαίτερες προσπάθειες, οι οποίες να αποβλέπουν στην επαναφορά στις κοινές αξίες, οι οποίες μας ενώνουν και ερείδονται επί του Ευαγγελίου του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού.

12. Θαυμάζουμε το θάρρος εκείνων, οι οποίοι έδωσαν τη ζωή τους δια να μαρτυρήσουν περί της αληθείας του Ευαγγελίου, προτιμώντας να πεθάνουν παρά να αρνηθούν τον

Χριστό. Πιστεύουμε ότι οι μάρτυρες της εποχής μας, προερχόμενοι από διάφορες Εκκλησίες, αλλά τους οποίους ενώνει το κοινό τους μαρτύριο, αποτελούν εχέγγυο δια την ενότητα των χριστιανών. Προς εσάς, όσοι υποφέρετε διά χάρη του Χριστού, απευθύνει τον λόγο του ο Απόστολος: *«Αγαπητοί...καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι»* (Α' Πेत्र. 4. 12-13).

13. Αυτή την παραχώδη εποχή έχουμε ανάγκη από διαθρησκευτικό διάλογο. Δεν πρέπει οι διαφορετικές προσεγγίσεις των θρησκευτικών αληθειών να κωλύουν τους ανθρώπους διαφορετικών θρησκειών να συνυπάρχουν ἐν ειρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ. Στις σημερινές συνθήκες οι θρησκευτικοὶ ηγέτες επωμίζονται ιδιαίτερη ευθύνη διὰ την καλλιέργεια στο ποιμνιὸ τους σεβασμοῦ προς τις πεποιθήσεις εκείνων, οι οποίοι ανήκουν σε άλλες θρησκευτικές παραδόσεις. Είναι εντελῶς ἀπαράδεκτες οι προσπάθειες να δικαιολογηθούν οι εγκληματικές πράξεις με ἐπικλήση της θρησκείας. Κανένα ἐγκλημα είναι δυνατόν να διαπραχθεῖ ἐν ὀνόματι του Θεοῦ, *«οὐ γὰρ ἐστὶν ἀκαταστασίας ὁ Θεός, ἀλλὰ εἰρήνης»* (Α' Κορ. 14. 33).
14. Πρεσβεύοντας την υψηλή ἀξία της θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἀποδίδουμε ευχαριστία στον Θεὸ διὰ την ἀνευ προηγουμένου ἀναβίωση της χριστιανικῆς πίστεως σήμερα στη Ρωσία και σε πολλές χώρες της Ανατολικῆς Ευρώπης, ὅπου ἐπὶ δεκαετίες ἐπικρατοῦσαν τα ἀθεϊστικά καθεστώτα. Σήμερα λύθηκαν τα δεσμά της μαχόμενης ἀθεΐας και σε πολλά μέρη οι χριστιανοὶ μποροῦν να θρησκευοῦνται ἐλεύθερα. Την εικοσιπενταετία ἔχουν κατασκευασθεῖ δεκάδες χιλιάδες Νέοι Ἱεροὶ Ναοί, ἔχουν λειτουργήσει ἑκατοντάδες Ἱερές Μονές και εκπαιδευτικά θεολογικά ἰδρύματα. Οι χριστιανικές κοινότητες ἔχουν ἀναπτύξει ἕνα ευρὺ φιλανθρωπικό και κοινωνικό ἔργο, στηρίζοντας πολλαπλῶς τους ἐνδεείς. Δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις ὅταν οι Ὀρθόδοξοι και οι Ρωμαιοκαθολικοὶ να ἐργάζονται χέρι με χέρι. Υπερασπίζονται τις κοινές πνευματικές ἀρχές της ἀνθρώπινης κοινωνίας, καταθέτοντας τὴ μαρτυρία των Ευαγγελικῶν ἀξιών.
15. Ταυτόχρονα μας προκαλεῖ ἀνησυχία ἡ κατάσταση, δαμορφούμενη σε πολλές χώρες, ὅπου οι χριστιανοὶ ὀλοένα και περισσότερο ἔρχονται ἀντιμέτωποι με τον περιορισμὸ της ἐλευθερίας του θρησκεύειν και του δικαιώματος να πρεσβεύουν τις πεποιθήσεις τους και να ζοῦν σύμφωνα με αυτές. Εἰδικότερα δε διαβλέπουμε σοβαρὸ κίνδυνο διὰ την θρησκευτικὴ ἐλευθερία στην μετατροπὴ ὀρισμένων χωρῶν σε ἐκκοσμικευμένες κοινωνίες, διὰ τις ὁποῖες ξένη είναι κάθε μνήμη του Θεοῦ και της δικαιοσύνης Αὐτοῦ. Ἀνησυχούμε διὰ το σημερινὸ περιορισμὸ των δικαιωμάτων των χριστιανῶν, χωρὶς να κάνουμε ἀναφορά στη διάκριση σε βάρος αὐτῶν, ὅταν καθοδηγούμενες ἀπὸ την ἰδεολογία της ἐκκοσμικεύσεως, ἡ ὁποία ἡ ἰδεολογία καταλήγει συχνά ἐπιθετική, ὀρισμένες πολιτικές δυνάμεις ἐπιδιώκουν την ἐξώθηση αὐτῶν στο περιθώριο της δημοσίας ζωῆς.
16. Πολλοὶ προσέβλεπαν με ἐλπίδα στη διαδικασία της ευρωπαϊκῆς ἐντάξεως, ἡ ὁποία ἀρχισε μετὰ ἀπὸ αἰῶνες αιματηρῶν συγκρούσεων, ὡς ἐνέχυρο της εἰρήνης και ἀσφάλειας. Παράλληλα ὁμως προειδοποιούμε κατὰ μίας τέτοιας ἐντάξεως, ἡ ὁποία να μὴ σέβεται τὴ θρησκευτικὴ ταυτότητα. Ὅντες ἀνοικτοὶ στη συμβολὴ των λοιπῶν θρησκειῶν στον πολιτισμὸ μας, εἴμαστε βέβαιοι ὅτι είναι ἀνάγκη ἡ Ευρώπη να είναι ἀφοσιωμένη στις χριστιανικές της καταβολές. Καλούμε τους χριστιανούς της Δυτικῆς και της Ανατολικῆς Ευρώπης να ἐνωθούμε διὰ μίαν κοινὴ μαρτυρία του Χριστοῦ και του Ευαγγελίου, προκειμένου ἡ Ευρώπη να κρατήσῃ τὴ ψυχὴ της, ἡ ὁποία διαμορφώθηκε ἀπὸ τὴ χριστιανικὴ παράδοση δῶν χιλιετιῶν.
17. Το βλέμμα μας είναι στραμμένο προς τους ἐμπερίστατους ἀνθρώπους, οι ὁποῖοι ζοῦν σε συνθήκες ἀκραΐας φτώχειας τὴ στιγμή, κατὰ την ὁποία αὐξάνεται ὁ υλικὸς πλοῦτος της ἀνθρωπότητος. Ἀδυνατούμε να μείνουμε ἀδιάφοροι ἐναντι των ἑκατομμυρίων μεταναστῶν και προσφύγων, οι ὁποῖοι κτυποῦν τις πόρτες των πλουσιῶν χωρῶν. Ἐνας ἀσυγκράτητος καταναλωτισμὸς, ὁ ὁποῖος χαρακτηρίζει ὀρισμένα τα πλέον ἀνεπτυγμένα κράτη, ἐξαντλεῖ ραγδαίως τους πόρους του πλανήτη μας. Ἡ αὐξανόμενη ἀνισότητα στον τρόπο διανομῆς των ἐπίγειων ἀγαθῶν αὐξάνει τὸ αἶσθημα ἀδικίας του συστήματος διεθνῶν σχέσεων, τὸ ὁποῖο ἀναδύεται.
18. Οι Χριστιανικές Εκκλησίες καλοῦνται να στηρίζουν τα αἰτήματα της δικαιοσύνης, του σεβασμοῦ των παραδόσεων των λαῶν και της ἐμπράκτου ἀλληλεγγύης με ὅσους υποφέρουν. Ὡς χριστιανοί, δεν πρέπει να λησμονοῦμε ὅτι *«τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ*

Θεός ἵνα καταισχύνη τὰ ἰσχυρά, καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξέλεξατο ὁ Θεός, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ, ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ»(Α΄Κορ. 1. 27–29).

19. Η οικογένεια είναι ένα φυσιολογικό κέντρο της ζωής του ανθρώπου και της κοινωνίας. Ανησυχούμε δια την κρίση της οικογένειας σε πολλές χώρες. Οι Ορθόδοξοι και οι Ρωμαιοκαθολικοί, συμεριζόμενοι την ίδια αντίληψη περί της οικογενείας, καλούμεθα να καταθέτουμε τη μαρτυρία της οικογένειας ως οδού προς την αγιότητα, η οποία η οδός αποδεικνύει την αμοιβαία πιστότητα μεταξύ των συζύγων, την προθυμία τους να αποκτήσουν παιδιά και να τα μεγαλώσουν, την αλληλεγγύη μεταξύ των γενιών και το σεβασμό έναντι των αδυνάμων.
20. Η οικογένεια βασίζεται σε γάμο ως πράξη της ελευθέρως δοσμένης και αφοσιωμένης αγάπης μεταξύ ανδρός και γυναικός. Η αγάπη σφυρηλατεί το δεσμό τους, τους διδάσκει να βλέπει ως δώρο ο ένας τον άλλον. Ο γάμος είναι σχολείο αγάπης και πίστεως. Λυπούμεθα ότι και άλλες μορφές της συμβιώσεως εξισώνονται σήμερα με την ένωση αυτή, ενώ από την κοινωνική συνείδηση εκδιώκεται η ευλογημένη από την βιβλική παράδοση αντίληψη περί πατρότητας και μητρότητας ως ειδικής κλήσεως του ανδρός και της γυναικός.
21. Καλούμε τον καθένα να σέβεται το απαράγραπτο δικαίωμα στη ζωή. Εκατομμύρια βρέφη στερούνται της ίδιας της δυνατότητας να δουν το φως. *Φωνή αίματος των αγέννητων παιδιών βοᾷ πρὸς Θεόν*(Γεν. 4. 10).

Η διάδοση της ούτως λεγομένης ευθανασίας οδηγεί στο ότι οι υπερήλικες και ασθενείς αισθάνονται τον εαυτό τους υπερβολικό βάρος δια τους συγγενείς τους και την κοινωνία εν γένει.

Εκφράζουμε τον προβληματισμό δια την ολοένα και αυξανόμενη χρήση βιοϊατρικών τεχνολογιών παραγωγής, διότι η χειραγώγηση της ανθρώπινης ζωής είναι η επιβουλή κατά των αρχών της υπάρξεως του ανθρώπου, του πλασμένου κατ' εικόνα του Θεού. Χρέος μας θεωρούμε να υπενθυμίσουμε το διαχρονικό χαρακτήρα των χριστιανικών ηθικών αρχών, οι οποίες βασίζονται στο σεβασμό της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, που κλήθηκε στη ζωή η οποία να είναι σύμφωνη με το σχέδιο του Δημιουργού του.

22. Θέλουμε να απευθύνουμε σήμερα τον ιδιαίτερο λόγο μας προς τη χριστιανική νεολαία. Εσείς, οι νέοι, δεν πρέπει να κρύβετε το τάλαντό σας στη γη (Ματθ. 25. 25), αλλά να χρησιμοποιείτε όλα τα θεόσδοτα προσόντα δια την εδραίωση της αλήθειας του Χριστού στον κόσμο, δια την εφαρμογή στη ζωή των Ευαγγελικών εντολών αγάπης προς τον Θεό και τον πλησίον. Δεν φοβάσθε να πηγαίνετε στο αντίθετο ρεύμα, υπερασπιζόμενοι τη δικαιοσύνη του Θεού, με την οποία όχι πάντα συμμορφώνονται τα σύγχρονα εκκοσμικευμένα πρότυπα.
23. Ο Θεός σας αγαπά και περιμένει από καθένα να γίνει μαθητής και απόστολος Αυτού. Γίνεσθε *τὸ φῶς τοῦ κόσμου ὅπως* οι γύρω σας *ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς* (Ματθ. 5. 14–16). Μεγαλώνετε τα παιδιά σας με χριστιανική πίστη, να τους μεταδίδετε το πολύτιμο μαργαριτάρι της πίστεως (Ματθ. 13. 46), το οποίο παραλάβατε κληρονομιά από τους γονεῖς και τους προγόνους σας. Μη λησμονάτε ότι *«ἡγοράσθητε γὰρ τιμῆς»*(Α΄ Κορ. 6. 20) — με το σταυρικό θάνατο του Θεανθρώπου Ιησοῦ Χριστοῦ.
24. Τους Ορθοδόξους και τους Ρωμαιοκαθολικούς δεν τους ενώνει μόνο η κοινή Παράδοση της Εκκλησίας της πρώτης χιλιετίας, αλλά και η αποστολή να κηρύσσουν το Ευαγγέλιο του Χριστοῦ στο σύγχρονο κόσμο. Αυτή η αποστολή προβλέπει τον αμοιβαίο σεβασμό των μελών των χριστιανικών κοινοτήτων και αποκλείει κάθε μορφή προσηλυτισμού.

Δεν είμαστε ανταγωνιστές, αλλά αδελφοί: αυτή η κατανόηση πρέπει να αποτελεί αφετηρία όλων των ενεργειών μας ενός απέναντι στον άλλο και τον έξωθεν κόσμο. Καλούμε τους Ρωμαιοκαθολικούς και τους Ορθοδόξους σε όλες τις χώρες να μάθουν να συνυπάρχουν ἐν ειρήνῃ και ὁμοφροσύνῃ ἐν ἀλλήλοις (Ρωμ. 15.5). Είναι απαράδεκτη η χρήση ακατάλληλων μέσων καταναγκασμού των πιστών να προσχωρήσουν σε μια άλλη Εκκλησία, περιφρονώντας την θρησκευτική τους ελευθερία και τις ιδικές τους παραδόσεις. Καλούμαστε να εφαρμόζουμε στη ζωή μας την εντολή του Αποστόλου Παύλου και *«εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ»* (Ρωμ. 15. 20).

25. Ελπίζουμε ότι η συνάντησή μας θα συμβάλει στην ειρήνευση εκεί, όπου υπάρχουν τριβές μεταξύ των Ελληνόρουθμων Καθολικών και των Ορθόδοξων. Σήμερα είναι προφανές ότι η μέθοδος του «ουνιατισμού» των προηγούμενων αιώνων, η οποία προέβλεπε την προσαγωγή μιας κοινότητας στην ενότητα με την άλλη διά της αποσχίσεως αυτής από την ιδική της Εκκλησία, δεν αποτελεί πλέον τρόπος αποκαταστάσεως της ενότητας. Παράλληλα οι εκκλησιαστικές κοινότητες, οι οποίες αναδύθηκαν ως αποτέλεσμα της ιστορίας έχουν δικαίωμα να υπάρχουν και να πράττουν το παν απαραίτητο προς κάλυψη των πνευματικών αναγκών των πιστών αυτών, επιδιώκοντας ειρήνη με τους γείτονες. Οι Ορθόδοξοι και οι Ελληνόρουθμοι Καθολικοί έχουν ανάγκη να συμφιλιωθούν και να αναζητήσουν τις αμοιβαίως αποδεκτές μορφές συνυπάρξεως.
26. Θλιβόμεθα δια την αντιπαράθεση στην Ουκρανία, η οποία η αντιπαράθεση ήδη στοίχισε πολλές ζωές, προκάλεσε αναρίθμητα δεινά στους φιλήσυχους ανθρώπους και βύθισε την κοινωνία σε βαθιά οικονομική και ανθρωπιστική κρίση. Καλούμε όλες τις πλευρές της συγκρούσεως σε σύνεση, κοινωνική αλληλεγγύη και έμπρακτες ενέργειες οι οποίες να αποβλέπουν στην ειρήνευση. Καλούμε τις Εκκλησίες μας στην Ουκρανία να εργάζονται προς επίτευξη της κοινωνικής ομόνοιας, να αποφεύγουν τη συμμετοχή στον ανταγωνισμό και να μην υποστηρίζουν την περαιτέρω εξέλιξη της συγκρούσεως.
27. Εκφράζουμε την ελπίδα στην υπέρβαση του σχίσματος μεταξύ των Ορθόδοξων πιστών στην Ουκρανία με βάση τις υφιστάμενες κανονικές αρχές και στην έν ειρήνη και ομόνοια συνύπαρξη όλων των Ορθόδοξων χριστιανών στην Ουκρανία, ενώ οι Ρωμαιοκαθολικές κοινότητες της χώρας να συνεργούν σε αυτό προκειμένου να αναδειχθεί η πλέον ολοφάνερη η χριστιανική μας αδελφοσύνη.
28. Στο σύγχρονο κόσμο, ο οποίος είναι πολύμορφος και είναι ενωμένος διά της κοινής τύχης, οι Ρωμαιοκαθολικοί και οι Ορθόδοξοι καλούνται να συνεργάζονται αδελφικά δια να κηρύξουν το Ευαγγέλιο της σωτηρίας δια μια κοινή μαρτυρία της ηθικής αξίας και γνήσιας ελευθερίας του ανθρώπου «*ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ*» (Ιω. 17. 21). Αυτός ο κόσμος, όπου υπονομεύονται ραγδαίως πνευματικά θεμέλια της ανθρωπίνης υπάρξεως, περιμένει από μας μια χριστιανική μαρτυρία σε όλους τους τομείς της προσωπικής και της κοινωνικής ζωής. Το μέλλον της ανθρωπότητας εξαρτάται έν πολλοῖς από το εάν σε αυτή την κρίσιμη εποχή μπορέσουμε από κοινού να καταθέσουμε την μαρτυρία του Πνεύματος της αληθείας.
29. Σε αυτό το θαρραλέο κήρυγμα της αλήθειας του Θεού και της σωτηριώδους Καλής ειδήσεως να μας ενδυναμώνει ο Θεάνθρωπος Ιησούς Χριστός, ο Κύριος και ο Σωτήρ μας, ο Οποῖος μας στηρίζει πνευματικά με την αψευδή παραγγελία Αυτοῦ: «*Μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποῖμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν*» (Λουκ. 12. 32).

Ο Χριστός είναι η πηγὴ χαρὰς και ελπίδας. Η πίστη σε Αυτόν μεταμορφώνει τη ζωή του ανθρώπου και την πληροῖ με νόημα. Αυτό το ἔζησαν ὅλοι διὰ τους οποίους να πούμε με τα του Αποστόλου Πέτρου: «*Οἱ ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ λαός Θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες*» (Α΄Πετρ. 2. 10).

30. Πλήρεις ευγνωμοσύνης διὰ την δωρεὰ της αμοιβαίας κατανοήσεως, της φανερωθείσης κατά τη συνάντησή μας, στρεφόμεθα με ελπίδα προς την Παναγία Θεομήτορα, δεόμενοι προς Αυτήν δι'αρχαίας ευχής: «*Ἐπὸ τὴν σὴν εὐσπλαγχνίαν, καταφεύγομεν, Θεοτόκε Παρθένε*». Η Υπερευλογημένη Παρθένος Μαρία διὰ της πρεσβείας Αυτῆς ενδυναμώνει την αδελφοσύνη των πάντων, ὅσοι τιμούν Αυτήν, ὥστε κατά την ὥρα, την οποία ορίζει ο Θεός, να συναχθῶν αυτοῖ έν ειρήνη και ὁμοφροσύνη ως ἕνας λαός του Θεοῦ προς δόξαν του ονόματος της Ομοουσίου και Αδιαιρέτου Τριάδος!

Κύριλλος
ὁ Πατριάρχης Μόσχας
και Πασών των Ρωσσιών

ὁ Φραγκίσκος
Επίσκοπος Ρώμης,
Πάπας Ρωμαιοκαθολικῆς Εκκλησίας

Ἐν Ἀβάνα (Κούβας) τῆ 12ῃ Φεβρουαρίου 2016